

Bemærkninger til forslaget

I anordning nr. 63 af 6. marts 1952, som ændret ved anordning nr. 130 af 26. april 1961, er der givet det danske militær forholdsordre om i tilfælde af angreb på dansk territorium eller på dansk militær enhed ufortøvet at optage kampen, uden at ordre afventes eller søges indhentet, også i tilfælde, hvor der ikke foreligger krigserklæring eller krigstilstand (se anordningerne, der er optrykt som bilag).

Disse bestemmelser indeholder en overordentlig vidtrækkende bemyndigelse til de kommanderende militærchefer og kan bruges til at iværksætte mobilisering, omfattende krigsførelse, bekæmpelse af 5. kolonnevirksomhed osv., uden at der er truffet beslutning herom af regering og Folketing.

Bestemmelserne giver endvidere militæret beføjelser til at intensivere krigsførelsen uden at adlyde ordrer (om det modsatte), der er udstedt af forfatningsmæssige myndigheder, hvis disse er taget til fange eller af fjenden på anden måde er sat ud af funktion.

Alle til rådighed stående midler skal sættes ind i kampen, der skal føres med »største energi«, og kampen skal fortsættes, »selv om fjenden truer med represalier for at bevæge vore styrker til overgivelse«.

Baggrunden for denne anordning er helt klart ønsket om at undgå en »9. april-situation« (»Aldrig mere en 9. april«), hvor Danmark angribes af en stormagt, men hvor modstand ikke – eller stort set ikke – ydes, fordi de politiske myndigheder ikke ønsker dette eller ikke træffer beslutning herom.

Men uanset hvad man end kan mene om begivenhederne op til den 9. april 1940, så er situationen fortsat den, at Danmark ikke med held militært vil kunne forsvare sig imod en stormagt, der er fast besluttet på at gennemføre angrebet. En forholdsordre, der med automatik fører Danmark ud i denne kamp, er rent ud selvmorderisk og vil medføre ufattelige ødelæggelser, selv hvis konflikten kunne begrænses til konventionel krigsførelse, hvilket er en yderst tvivlsom forudsætning. For-

slagsstillerne siger nej til selvmordet som forsvarsmetode.

Hertil kommer, at denne automatik uvægerligt med den nuværende NATO-militærordning m.v. vil føre ud i en situation, hvor stormagternes styrker vil kæmpe imod hinanden på det lille danske territorium, hvilket ikke alene vil have de mest uoverskueligt tragiske konsekvenser for den danske civilbefolkning, men efter al sandsynlighed også vil eskalere til atomkrig og dermed den sidste krig i verdenshistorien.

Dette skal ses i sammenhæng med, at risikoen for et isoleret stormagtsangreb på Danmark i dag er forsvindende lille. Uanset hvordan Danmark i dag tilrettelægger sin udenrigs- og sikkerhedspolitik (herunder om Danmark vælger NATO, atomvåbenfrihed eller neutralitet), så vil dette ikke ændre magtfordelingen i Europa, således som den blev fastlagt med Yalta-aftalerne. Denne magtfordeling er siden krigen blevet respekteret af stormagterne, og ingen stormagt ville risikere sin egen sikkerhed ved at gøre et isoleret forsøg på at ændre denne magtfordeling i Europa, ej heller gennem angreb på neutrale stater.

På længere sigt kan denne magtfordeling kun ændres gennem de militære magtblokkes gradvise opløsning og gennem et stadigt større lavspændingsområde og neutralt område ned gennem Europa.

En ophævelse af forholdsordren og andre skridt, som sikrer, at det danske militær ikke automatisk inddrages i en optrapning, vil således ikke mindske Danmarks sikkerhed eller på nogen måde øge risikoen for et militært angreb på Danmark. Tværtimod vil et sådant skridt netop sammen med andre skridt kunne virke til at hindre optrapning og til i en krisesituation at sikre tid og politisk handlekraft til at opnå politiske løsninger, mens tid er.

I en krisesituation vil det være særlig afgørende at hindre, at grænseepisoder eller f.eks. episoder i Østersøen får lov til at udvikle sig ukontrolleret.